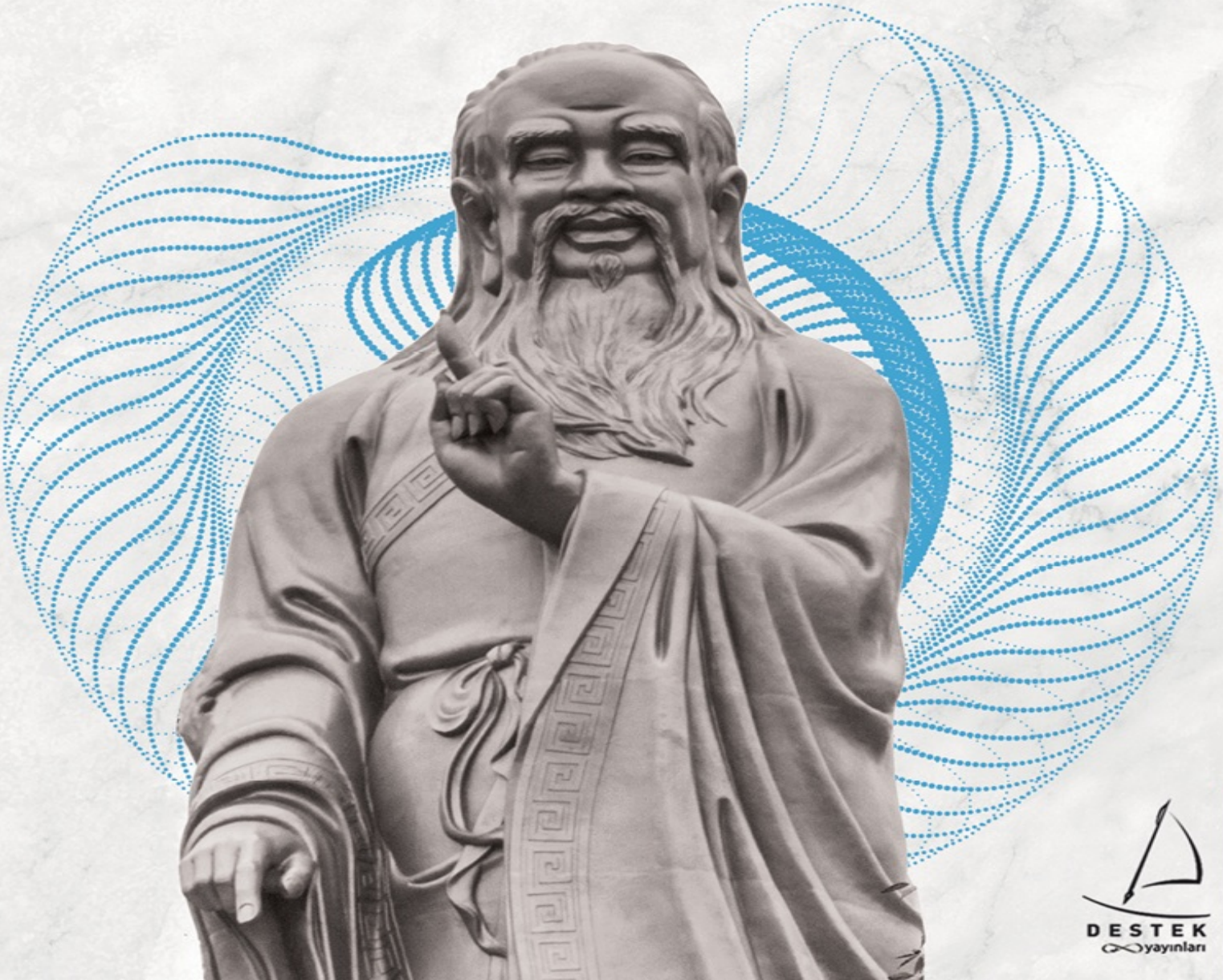
lao tzu

binlerce kilometrelik bir yolculuk bile tek bir adımla başlar

2500 yıllık yol ve erdem öğretisi

Yayıma Hazırlayan: Melda Kamhi Kosif

DESTEK yayınları

DESTEK @ FELSEFE

lao tzu

binlerce kilometrelik bir yolculuk bile tek bir adımla başlar

2500 yıllık yol ve erdem öğretisi

Yayıma Hazırlayan: Melda Kamhi Kosif

DESTEK yayınları

DESTEK @ FELSEFE

lao tzu

binlerce kilometrelik bir yolculuk bile tek bir adımla başlar

2500 yıllık yol ve erdem öğretisi

DESTEK YAYINLARI: 1305
FELSEFE: 37

LAO TZU / BİNLERCE KİLOMETRELİK BİR YOLCULUK

BİLE TEK BİR ADIMLA BAŞLAR

Yayıma Hazırlayan: Melda Kamhi Kosif

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumalıoğlu

Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun

Felsefe Serisi Yayın Koordinatörü: Özlem Küskü

Son Okuma: Devrim Yalkut

Kapak Tasarım: İlknur Muştu

Sayfa Düzeni: Cansu Poroy

Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak - Mesud Topal
Destek Yayınları: Temmuz 2020 (2.000 Adet)
3. Baskı: Ağustos 2020
4. Baskı: Ekim 2020
5. Baskı: Kasım 2020
Yayıncı Sertifika No. 13226
ISBN 978-625-441-169-4
© Destek Yayınları
Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul

Tel. (0) 212 252 22 42
Faks: (0) 212 252 22 43

www.destekdukkan.com
info@destekyayinlari.com

facebook.com/DestekYayinevi

twitter.com/destekyayinlari

instagram.com/destekyayinlari
Deniz Ofset – Çetin Koçak
Sertifika No. 48625
Maltepe Mahallesi
Hastane Yolu Sokak No. 1/6

Zeytinburnu / İstanbul

lao tzu

binlerce kilometrelik bir yolculuk bile tek bir adımla başlar

2500 yıllık yol ve erdem öğretisi

Yayıma Hazırlayan: Melda Kamhi Kosif

DESTEK yayınları

Önsöz

Bir yolculuğa çıktım. Hem de çok uzaklara doğru binlerce kilometrelik bir yolculuğa. 2500 sene öncesine dayanan, yaşamış olup olmadığı dahi halen tartışılan, tarihin tozlu sayfalarında bilge sözleri ile yer etmiş büyük üstat Lao Tzu önderliğinde hayatı, akışı, anı hatta gitgide bilgisayar programına dönüşen, virüslerin hayatın her alanında kol gezdiği insanlığı anlama yolculuğuna.

Varoluşun gizemini çözmeyi kim istemez ki? Bütün soruların cevaplarına tüm basitliği ile ulaşabilmek, bütün resmi anlamak, algılamak... Kafamda binlerce soru dolanıyor; ben kimim, benim hayatım nasıl bir amaca hizmet ediyor, bulunduğum dünya, hayat bana ne gibi katkılarda bulunuyor? Peki ben ne katıyorum bu hayata? Daha binlerce soru kafama üşüşürken tüm bu sorulara cevaben 81 tane öğretisi olan büyük üstadın tam olarak ne demek istediğini birkaç sayfada, birkaç satırda çözümlemek mümkün mü?

Hele ki size önderlik eden *Tao Te Ching*'in, yorumlanması dünyanın en güç kitaplarından biri olduğu gerçeği önümüzde dururken...

Lakin tekerrür eden insanlık tarihinde bu öğretilerin gerek Budizm inanışları, gerek sufizm öğretileri, gerekse de Yunanlı üstatların günümüze ulaşan yazıtlarının bir nevi yapıtaşları olması, onların ne kadar değerli olduğunun ve Lao Tzu'nun bilgeliğinin mercek altına alınmasının ne kadar önemli olduğunun birer kanıtı.

İnsanlık doğadan kopmuş, onu katledip, hükmetmeye çalışmış. Yaşam alanlarımız betonlaştıkça kalplerimizin etrafına surlar örmüş, içimizdeki öfke, hırs, kin aynı patlayan bir yanardağın lavları misali sevgi, huzur ve uyumu ele geçirmiş... Hayata karşı direncimiz arttıkça savaşlar ve yıkımlar da kaçınılmaz olmuş. Gelecek telaşı peşinde anın farkındalığından uzaklaştıkça birbirimize yabancılaşıyor, ötekileştirdiğimiz aslen kendimizken yalnız bir hayatın mahkûmu oluyoruz. Su gibi yumuşak, doğal akışında, dirençsiz, anda yol almak gerekirken prangalarla kendimize bağladığımız korkularımız bizi yoldan alıkoymaktan başka hiçbir işe yaramıyor. O yüzden bugün bu yolculuğa her zamankinden daha çok ihtiyacımız var.

Tolstoy'un da dediği gibi: "Tüm muhteşem hikâyeler iki şekilde başlar: Ya bir insan bir yolculuğa çıkar ya da şehre bir yabancı gelir."

Ben çıktığım bu yolculukta sizin hayatlarınıza bir yabancı olarak girdim. Siz de gelin aslında çok iyi bildiğiniz, ruhunuzun derinliklerinde yatan nihai yolun, bu kitaptaki fikirlerle kalbinize düşen bir tohum gibi filizlenip aydınlanmasına vesile olun.

Bir varmış bir yokmuş, bir zamanlar ak sakallı bir dede varmış...

Melda Kamhi Kosif

"En büyük erdem sadece
Tao'yu takip etmektir.
Tao, zordur anlaşılması
Yine de imge barındırandır içinde.
Kaos ve karanlık
Ama yine de ruhu vardır.
Bu öz çok gerçektir ve orada inanç yatar.
En başından bugüne adı hiç unutulmadı.
Böylece yaratılışı algılarım.
Yaratılış yollarını nasıl bilebilirim?
Bu nedenle bilirim..."

Lao Tzu kimdir?

Taoizm'in kurucusu olan Çinli filozof Lao Tzu'nun kaleme aldığı varsayılan, günümüze kadar gelen *Tao Te Ching* (Yol ve Erdem) adlı eseri anlamak bir yolculuktan da ötedir.

Kadim Çin tarihinde beylikler arasında asırlar boyunca süren savaşlar beraberinde halka sefalet, ölüm ve daha pek çok zorluklar getirmiştir. Bu yıkıcı dönemlerin etkilerinin savaş karşıtı, doğa ile uyum taraftarı olan Lao Tzu'nun yaşadığı varsayılan MÖ 6. yüzyıla kadar süregeldiği ve üstadın felsefesinin oluşumuna vesile olduğu varsayılmaktadır.

Peki bu Lao Tzu kimdir? Birçok akademisyen ve araştırmacı tarafından halen araştırılan ve tartışılan ünlü filozofun yaşamış olduğuna dair tek kanıt milattan önce yaşamış olan ünlü Çinli Tarihçi Sima Qian'ın *Tarihname* adlı eserinde kaleme almış olduğu şu sözlerdir:

"Lao Tzu, Choo Devleti'nin Ku bölgesinde, Li-Hsianngg'da Chü-jen köyünde doğmuştur. Kendi adı Erh, aile adı Li, namı diğer Tan'dır. Chou sülalesi imparatorluğunun tarihçisi ve kütüphane muhafızıdır."

Bu belge dışında ne bir doğum kaydı ne de varlığına dair başka bilgiye rastlanmıştır. Mitolojik inançlara göre ise Lao Tzu'nun annesi nurdan hamile kalmış, 80 yıl sonra ak saçlı, ak sakallı bir çocuk doğurmuştur. "Yaşlı Üstat" lakabının bu hikâyeye dayandığı söylenir. Belki de günümüzdeki ruhani, ak sakallı dedeye olan inanç nesilden nesile Çin'i kendi topraklarına katan Hun İmparatorluğu aracılığıyla gelmiştir. Birçok inanış *Tao Te Ching*'in yüzyıllar boyunca ağızdan ağıza dolaşan şiir ve deyişlerin derlemesi olan anonim bir yapıt olduğu yönündedir.

Taoizm'in kurucusunun hikâyesi de adeta masaldan ibaret bir mit havasındadır. Hayatın savaş ve direnç üstüne kurulu düzeninden yorulan ve Chou hanedanlığını terk etmeye karar veren Lao Tzu yollara düşer bir gün. Çin'deki Hangu sınır kapısında bekleyen muhafız Yin Şin sınırdan geçerken onu tanır. Yin Şin, ülkeyi terk etmeden önce öğretilerinin tarihten silinip kaybolmaması için hepsini kaleme almasını rica eder üstattan. Bunun üzerine Lao Tzu üstünde seyahat ettiği sığırı ile ülkeden ve hayattan kaybolmadan öncesinde derlediği *Tao Te Ching*'i kapı muhafızı Yin Şin'e teslim eder. Yaşlı üstadın Hindistan'a doğru yol aldığı ve Budizm'in temelinin atılmasında fikirlerinin öncülük ettiği hatta Buda'nın eğitmenliğini yaptığı da

anlatılan hikâyelerdendir. Daha sonraları, zaman içinde Çin'deki üç büyük dinden biri haline gelen Taoizm ne kadar çok Budizm ile örtüşse de çoğu Budacı bu inanışı halen kabul etmemektedir.

Lao Tzu'nun kaleme almış olduğu *Tao Te Ching*, doğanın döngüsünü, evreni, tüm canlı ve cansız nesnelerin "bir"liğini, eylemsizlik sonucunda ahenk ile varoluşunu dile getiren bir başyapıttır. Şamanizm'den de bazı izler taşıyan Taoizm, Yin ve Yang'ın iç içe bir bütün oluşturduğunu, karanlığın aslen aydınlığa dönüştüğü gibi aydınlığın da karanlığa dönüştüğünü, her varlığın bir bütün olduğunu dile getirir. Varlık da yokluk da birdir der. Tao yoldur, ana enerjidir. Her şey Tao'dur. Her şey ondan var olduğu gibi her şey Tao'ya dönüşür. İnsanlığa düşen *Wu-Wei* (Eylemsizlik) kavramını benimsemesidir. Doğa hiçbir zorlama, dayatma olmaksızın kendi akışında var olur. Taocu düşünce Doğa'ya dışarıdan yapılan her türlü eylemin yıkıcı bir sonucunun olacağı inancına dayanır. Taocu felsefenin en başında gelen öğreti, *"Su gibi yumuşak ve akışkan olmak"* öğretisidir.

"Dünyada hiçbir şey su kadar yumuşak ve ince değildir fakat büyük kayalar gibi sert ve durağan şeyleri sudan daha iyi hiçbir şey kıramaz ve parçalayamaz."

Konfüçyüs'ün cezalandırıcı ve itaatkârlığı savunan, eski geleneklere bağlılığı ve otoritenin sağlamlaşmasının gerekliliğini *"Hükümdarın özünde rüzgârlar eser, zayıfların içinde otlar gelişir. Rüzgâr esince otlar bükülmelidir"* sözü ile dile getirdiği aynı zamanların doktrininin aksine Lao Tzu, yola müdahale etmenin yolun kendini etkileyebileceğini söyler, o merhametin savunucusudur. İyiliğe iyilikle, kötülüğe de iyilikle verilen karşılığın sonucunda özdeki sevginin yola müdahale etmeden ahenkle akacağını savunur.

Konfüçyüs ve Lao Tzu arasında geçen günümüze kadar gelen sohbet de bunun en güzel örneğidir.

Devlet işleri ile ilgili bir konuyu yaşlı üstada danışan Konfüçyüs'e cevaben Lao Tzu şöyle der:

"Duyduğuma göre, iyi bir tüccar parasını çukurun derinine saklarmış; kafası çukur olduğu için olacak. Erdemli kişinin ise derinliği dışta değildir. Onun için dostum, şu saraydaki işinden ve bir sürü isteklerinden kurtul; görünüşe, biçime önem vermeyi bırak; şu hayal dolu

tasarımlarından vazgeç! Kendi Öz'ün için hiçbir değeri yok bunların. Başka söylenecek bir sözüm yok sana."

Derinden sarsılan Konfüçyüs daha sonra Lao Tzu'yu kastederek öğrencilerine şunu der:

"Bütün hayvanları tanırım; kuşlar, balıklar, dört ayaklılar ve her birinin davranışlarını bilirim. Ancak henüz ejderhayı tanıyamadım. Çünkü o, bulutların ve rüzgârın üstünde göğe çıkmaktadır. Bugün Lao Tzu'yu gördüm, o bir ejderhaya benziyor."

İster var olmuş ister var olmamış olsun Lao Tzu'nun öğretilerinin günümüzün dünyasında süregelen yarış, çekişme, hırs ile birbirimizi ötekileştirdiğimiz, teknolojinin getirilerinin doğadan uzaklaştırdığı, sosyal medyanın insanlığı esir aldığı, kaos ve acının kol gezdiği, MÖ 6. yüzyılın tekrarı niteliğindeki bugünlerde insanlığın varoluş kavgasını aydınlatacak, öğretici bir felsefe olduğu aşikârdır. Bizler de kalbimizin içindeki karanlığı boşaltıp, aydınlığa yol açtığımızda doğa ile çekişmeden var olma yolunda Tao'yu deneyimlemiş olacağız.

"Yaşarken, toprağa
yakın olun. Düşünürken, basit düşünün. Anlaşmazlıklarda adil ve
cömert olun. Ailenizleyken her şeyinizle orada olun."

Yol ve Erdem Kitabı:

Tao Te Ching

Felsefi bir inanış olan, günümüzde Asya ve Çin'de bir din olarak da kabul gören Taoizm'in ve hatta Budizm'in temel kaynağı *Tao Te Ching* 5000 kelimeden, 81 özdeyişten oluşmaktadır. Dilimize *Yol ve Erdem Kitabı* adı altında çevrilen külliyatın Lao Tzu tarafından 2500 yıl önce kaleme alındığı varsayılmaktadır. İncil'den sonra en çok yabancı dile çevrilen eser, klasik din kitaplarının aksine yaratılış ve yaratıcı güçten, tanrı kavramından bahsetmez. Şaman geleneklerine de dayanan Taoizm tapınak ve manastırlarda içselleştirilmesinin yanı sıra kimi insanlar için de bir dünya görüşü olarak benimsenmiştir. Ahlaki kavramlar olan iyi ve kötüyü ayrıştırmaz. Tao anlatılamayan, adlandırılamayandır. Her şeyin birbirine dönüştüğünü savunan bu kavram yaşamı gözlemleyerek hayattaki içsel ve yaşamsal değişimlere

uyum sağlayabileceğimizi savunur. Öğretiye göre bir insan Tao'ya ulaştığında hem içsel olarak hem de çevresi ve yakınları için huzur, mutluluk ve sağlık yansıtır. Doğa ile uyumun önemini vurgulayan bu felsefe insanın içsel yolculuğunun da bu birlik ve beraberlik ile mümkün olacağını dile getirir. *Tao Te Ching*, yüzyıllar boyunca Çin'de kâğıtlara, ağaçlara, duvarlara işlenmiştir hatta yapılan arkeolojik kazılarda ölülerin bu kitapla birlikte gömüldüğü de ortaya çıkmıştır.

Yapmadan Yapmak: Wu Wei

Wu Wei, Çincede "hiçbir şey yapmamak" anlamına gelir, eylemsiz hareket halidir. Kaderci, umursamaz, tembel bir yaşama çağrı gibi algılanan Wu Wei felsefesi hayatın doğal ahengine güveni ve teslimiyetin değerini anlatmaya çalışır aslında. Yani bir şey yapmayın demez, yapmadan yapın der. Tao felsefesinin doğal yaşama olan saygı ve takdiri de yine bu inanışla betimlenir. Eylemlerimizi doğal sürecin akışına göre şekillendirmemiz gerekir. Tao'nun öğretilerini takip edip doğanın getirilerine uyum sağlamak, oldurmaya çalışmaktan öte akışa güvenmek başlıca dile getirilen düşüncedir. Bu, dalgalara karşı yüzmektense denizin akışı ile beraber akmak anlamına da gelir. Su ile tasvir edilen Wu Wei kendi yolunu bulan suyun aynı anda esnek yapısı ile doğada zorlanmadan yol almasını ve kuvveti ile birçok zorluğun üstesinden rahatlıkla gelmesini hatta önüne çıkan sertlikleri bile yontabilme ve aşma becerisini anlatır.

Zamanla yarışan ve her anını adeta bir savaş meydanında var olma mücadelesiyle geçiren insanlık için ne kadar imkânsız, uzak ve ütopik bir hayal gibi gözükse de belki de insanlığın içsel huzuru sağlaması adına, doğal dengede ahenkle var olması için yaslanacak en işlevsel felsefelerden biridir bu. Normalde saldırgan ve dirençli bir zihinle varoluş savaşı veren enerjimizi özgür ve akışta bıraktığımız anda, özümüzde dünya ile uyum halini deneyimleriz.

"Dünyayı ele geçirmek ve şekillendirmeye çalışmak...
Ben bilirim bunun imkânsızlığını.
Çünkü kutsaldır dünya.
Ele avuca gelmez
El atan zarar verir ona
Elde tutmak isteyen kaybediverir.

Kimi zaman önden, bazen arkadan gider
Kimi zaman boğulur sıcaktan, donuverir soğuktan.
Kimi güçlü, kimi zayıf
Başaran da vardır, kaybeden de...
O yüzdendir ki uzak durur bilge
Aşırısından, fazlasından, ölçüsüzlükten."

Yin Yang

Taoizm'in klasik sembolü olan Yin (dişi) ve Yang (erkek) eril ve dişil enerjileri simgeler. Çin felsefesine göre her şeyden önce sonsuzluk vardı. Akabinde düalite sembolü Yin Yang oluştu. Doğadaki her varlığın zıddı olduğu inanışına sahip olan bu felsefe varlığın zıddının olmadan nesneleşemediği, hareket kazanamadığını savunur. Yin karanlık, dişil enerji, durağan, sezgisel, yumuşak, soğuk olandır, gecedir, aydır. Yang ise aydınlık, eril enerjidir. Hareketli, mantıksal, sert ve sıcak olandır, gündüzü, güneşi simgeler. Birbirlerini tamamlayıcı bu iki güç birbirlerine dönüşebildikleri gibi her Yin'in içinde Yang ve her Yang'ın içinde de Yin barınmaktadır. Mikro makronun, makro da mikronun ayrılmaz parçalarıdır. İnsan karanlık yönünü aynı aydınlık tarafını kabul ettiği gibi görmeli, kabul etmelidir. Kabul edilen taraf ile mutlak dönüşüm gerçekleşecek ve denge sağlanacaktır. Gündüzü olmayan gece misali siyahı olmayan bir insan da yoktur. Anca bir yönünü inkâr etmenin, bastırmanın bütüncül dengede tahribattan başka bir şey getirmeyeceğini savunan Yin ve Yang, zıtlıkları kabul edip bir olmanın insanın ruhsal ve bedensel uyumunu desteklediğini anlatır. Denge ve ahengi sembolize eden bu enerji aynı zamanda sonsuz dönüşümü, değişimi simgelemektedir. Yin Yang, Lao Tzu'nun felsefesi olan Taoizm'in yanı sıra insanlığın varoluşundan bu yana birçok dini inançta, Platonculuğu geliştiren Plotinus ya da Herakleitos'un diyalektleri gibi birçok felsefi oluşumu etkisi altına almış, birçok düşünürün düşünce yapıtaşlarını oluşturmuştur.

"Tao Bir'i yaratır.
Bir doğurur İki'yi
İki ise Üç'ü.
Üç, on binlerce türü.
On bin şey
Her şeyi...

Karanlıktan Yin çıkar
Aydınlıktan Yang
Ve sürekli dengelenir ikisi.
İnsanlar uzak durur
Terk edilmişten, yalnızdan, yoksuldan.
Yine de hükümdarlar hakanlar
Kendilerini böyle adlandırırlar
Çünkü
Kaybettiğini kazanırsın.
Kazandığını kaybedersin.
Başkalarının öğrettiğini ben de söylerim:
Şiddet ve saldırganlık
Yok ettikleri kendileri
Benim öğrettiğim derslerin başında yazdım bunu.”

“Yaşamak için zaman var ve ölmek için de; ama şu anı reddetmek için asla yok.”

İnsanın Kendi Özünün Farkına Varması En Büyük Erdemdir

“Bildiğin yol
Gerçek değil
Dillendirdiğin ismi
Aslı değil
Yeri de yaratan O
Göğü de yaratan O
O’dur anası
Bin bir türün
Arzusuzdan arınmış ruh
Görür sonsuzluğun ihtişamını
Oysa sınırlıdır
Arzulayanın dünyası
Bir’den doğar ikisi de
Ama isimleri ayrı
İkisi beraberse
Sır birlikteliklerinde saklı
Daha derinlerde
Sırların sırrı:
Mucizelere
Açılan kapı.”

Batı zihniyeti dünyayı kalıplaştırmaya, adlandırmaya, bir şekle şemaile sokmaya bu denli meraklıyken tüm bu düşünce kalıplarının aksine Tao bizim varsaydığımız gerçeğin tamamen zıddıdır. Tao ne anlatılabilen ne de ad verilebilendir. Kalıplara koyup adlandırmak, nesneleştirmek doğanın akışına aykırı olduğu gibi her an dönüşen bir olguyu adlandırmak da aslında imkânsızdır. Tao, başı ve sonu olmayan, bilinmeyenden var olan, zamansız, mekânsız olandır. Yeryüzü ya da gökyüzünün yokluğudur. İyinin ya da kötünün, negatif ya da pozitifin, dişil ya da erilin yokluğudur. Her şeyin bir yaratanı, doğuranı, bir anası mevcut olduğu gibi Tao da Evren’in özüdür. Tüm varoluş hiçlikten çıkmıştır. Doğanın işleyişini betimler. Sıfatlardan uzaklaştıkça Tao’yu deneyimlersin. Varlık ve yokluk birdir. Yin Yang simgesi bu birlikteliğin en güzel ifadesidir. Kısaca buna zıtlıkların birliği de

diyebiliriz. Dünyevi arzulardan arınıp “hiç”liği deneyimlemeyi seçen, mucizeleri deneyimlemeyi seçendir der bize. Bizler için en zor olan arınma da bu olsa gerek. İnsanlar mal mülk hırsı ile yanıp tutuşurken, kibrin sevginin önüne geçtiği, her anın bir çatışma, bir yarış edasıyla geçtiği günümüzde mütevazılığı, azla, özle yetinmeyi bilmeyi, hayatın akışında sevgi ile var olmayı deneyimlemeyi seçmek adeta ütopik bir beklentidir. Ama gerçek Tao ancak bunun bir parçası olmayı seçen için deneyimlenebilir.

“Başkalarını çözmek kuvvettir, kendini çözmek ise gerçek güçtür.”

O kadar anlamaya, anlaşılmaya, yardıma muhtacız ki çoğu zaman bu ihtiyaçtan ötürü kurtarıcı rolünü üstleniyoruz. Bilen ve danışılan olmak bize kuvvet ve beraberinde toplum içinde bir statü getiriyor. İnsanları, hayatı, doğayı kalıplaştırıyor, kendi inançlarımız doğrultusunda değerlendiriyoruz. “Bak ben bildim!” kelimesinin sihrine adeta kendimizi kaptırıyoruz. Ama acaba gerçekten bu kuvvet bize ne kadar hizmet ediyor? Başkalarını çözme arzusunun, bir çocuğun kumandayı parçalarına ayırıp anlamaya çalışmasından daha öte bir ihtiyaç olduğu aşikâr. Her ruh kendi özünün arayışında olmasına rağmen aynayı kendilerine çevirip, kendi ruhlarının derinliklerine inip, özleri ile tanışmaktan da bir o kadar korkuyorlar. Aslen kendi suretlerinin birer yansıması olan diğer insanları çözmeye çalışarak, ancak bir yandan da egolarını sarsmadan, tüm gerçekliği ötekileştirerek isimlendirip işin içinden çıkmaya çalışıyorlar. Günün sonunda tüm duygu ve düşünceler, ruhsal dalgalanmalar başkalarına ait oluyor. Bu tamamen kendimize oynadığımız düzenbazlıktan başka bir şey değil. Oysa Lao Tzu’nun dediği gibi: *“İnsanın kendi özünün farkına varması en büyük erdemdir.”* Bu insanın hayatında yapacağı en uzun ve en eğitici yolculuktur. Kuvvetten öte bir istikrar, inanç ve güç gerektirir. Korku bu içsel yolculukta karşımıza çıkacak en büyük prangadır. Kendi ile yüzleşme korkusu ağır bastıkça insan özüne yönelik arayışından kaçar. Oysa insan yerleşmiş kalıplarından, kendine karşı oluşturmuş olduğu inançlardan arındıkça güçlenir. Güç ve zahmetli diye varsayılan bu kopuş bir vazgeçiştir. Bilinmeyene doğru yolculuk... Kendimize karşı bu direnci kırdığımız noktada öze olan yolculuğumuz tıpkı bir suyun yolunu bulması gibi zahmetsizce akar. Kendimiz diye nitelendirip adlandırdığımız Bir’e, öz olana yolculuk başlar.

“Başkalarının ne düşündüğünü umursayanlar, onların mahkûmu olurlar.”

Dünyaya gözlerimizi açtığımız andan itibaren bize dayatılan görevleri yerine getirmek üzere programlanmaya başladık. En başta ebeveynlerimiz olmak üzere hep birilerinin talep ve beklentilerini yerine getirmek, onların bizlerden beklediklerini harfiyen uygulamak çoğumuzun yaşam biçimi oldu. Önce aile derken işin içine okul, eş dost, toplum ve hatta devletlerin yönetim politikaları girdi. Varlığımızı, benliğimizi bütün bu dayatılan kimliklerle maskeleyip, özümüzden, ruhumuzdan vazgeçtik.

Yeri geldi cinsiyetimizle, yeri geldi fiziksel özelliklerimizle, kimi zaman da zekâ ve düşüncelerimizle kalıplaştırıldık. Her daim onay bekleme arzusu ile büyüyen bir nesil olarak kendi özümüzden o kadar uzaklaştık ki ruhumuzu mutsuzluğa, karanlığa hapsettik. Nesilden nesile dayatılan bu onay ve kabulleniş tutkusu hayatlarımızı ve benliğimizi sadece kısıtlamaktan öte, gerçek potansiyelimizin çiçek açmasını engelleyip bizi kuraklaştırmaktan başka hiçbir şeye hizmet etmeyen bir düşünce yapısıdır. Taocu felsefede yanlış ve doğru kavramı yoktur. Hepsi birdir. Yin Yang'dır.

Doğru kimin için doğrudur?

Yanlış kime göre yanlıştır?

Başkaları ne yaparsak yapalım, hangi yolda ilerlemek istersek ilerleyelim karşıt bir düşünceye sahip olacaklardır. Herkesi memnun etme çabasında olmak, akıp giden hayatı yaşamak yerine deneyimleyemeden yaşam sahnesini terk etmektir.

"Başkalarının düşüncelerini hayatımızın odak noktası haline getirip yaşamımızı onların öngördüğü kalıplar çerçevesinde yaşamaya kalkarsak hayatımızın açık hava hapishanesinde yaşamaktan hiçbir farkı kalmaz.''

"Doğa
acele etmez,
yine de
her şeyi başarır."

“Ne olduğumdan vazgeçtiğim anda, gerçekte olabileceğim kişi oluyorum.”

Sarışın, esmer, kızıl, uzun, kısa, şişko, zayıf, güzel, çirkin, akıllı, aptal... Liste uzayıp gider. Sıfatlarımız ile var olduğumuz bir dünyanın içinde yaşıyoruz. Bir nevi barkodlayıp sınıflandırdığımız bizler asıl özümüzden günbegün uzaklaşıyor ve yabancılaşıyoruz.

Peki “sadece olma” halini en son ne zaman deneyimlediniz?

Sadece ruhunuzla bedeninizin beraber ahenkle aktığı, özünüzün derinliklerinde ne zaman bir yolculuğa çıktınız?

Sahi en son ne zaman gerçek manada oldunuz?

Gerçek potansiyelimiz gözle görüp deneyimleyebileceğimizin çok daha üstündedir. Hatta insanı temel alan Taocu felsefe insanın kendini arındırıp, saf hale dönüşmesinin sayesinde ölümsüzlüğe kavuşabileceğimiz düşüncesini savunur. Bu vazgeçiş adeta eylemsizliğin kendisidir.

İnsanlar da doğa gibi oluşum ve değişim halindedir. Nasıl ki doğaya müdahale edilip, kendi doğal akışı değiştirilemiyorsa, insanların da doğanın birer parçası, ruhsal bir yapı olduklarını anlayıp gereğinden fazlasını da azını da kendi olduklarını varsaydıkları kişiliklere yüklememeleri gerekir. Biz insan olmayı öğrendiğimiz anda dünyamızı paylaşmakta olduğumuz diğer canlılar ile de uyumlanmış olacağız. Doğaya şöyle bir baktığımızda uyumsuzluğu, kendi ile çelişki yaşayan, kimlik kavgası eden başka hiçbir canlının olmadığını görürüz.

Bir kedi ben ağacım demez.

Su kendini ev sahipliği yaptığı balıklarla karıştırmaz.

Nerede görülmüş ki fare kendini kartal sansın uçsun?

İnsanoğlundan başka hiçbir varlık varoluşu bu kadar reddedip iyi ve doğru zannettiği bir sıfatın maskesini takmaya kalkışmaz.

Peki buradan nasıl kurtulur insan?

Ünlü şairimiz Yunus Emre’nin de Taocu düşünce sisteminden fırlamış gibi olan *“Sen doğru ol da! Varsın sanan eğri sansın. Lakin unutma ki sen kendini bir şey sanmadığın sürece, doğru insansın...”* sözü adeta cevap niteliğindedir.

İhtiyacımız olan arınmaktır.

Bu arınma yolunda yine Taocu ilkelerden Wu Wei'yi anımsamak gerekir. Eylemsizlik, müdahalesizlik anlamına gelen bu kavram hayattaki her türlü baskı, yasak ve dayatımın çok büyük tahribatlar açacağını savunur. Bireyin tüm bu öğretilerin aksine kendini varsaydığı kişi olma çabası sadece ve sadece kendini bedenen ve ruhen tahrip etmekten öte bir davranış değildir. Kendimize karşı eylemsiz kalıp, etiketlemeden var olmayı deneyimlediğimizde, içsel barış ile gelen huzur ve varoluşun sonsuz enerjisinin hayatımıza akmasına yol vermiş oluruz.

"Olduğum şeyin gitmesine izin verdiğimde, olabileceğim şey haline gelirim."

"Gerçekten değerlendirdiğim üç hazinem var:
Birincisi sevgi ve nezaket
İkincisi tasarruf
Üçüncüsü ise alçakgönüllülüktür."

Hayatın kendisi gibi zenginliğimiz, güzelliğimiz, gençliğimiz de geçicidir. Lao Tzu'ya göre en önemli hazinelerin başında sevgi ve nezaket gelir. Tamamen ruhumuzun özü olan sevgi ve bunun yansıması olan nezaket gerçekten de insanın en büyük servetidir. Sevgi, en yüksek frekansa sahip enerjidir. Her şeyin özünün enerji olduğu kanıtlandığına göre biz insanlar da enerjinin yoğunlaşmış, beden bulmuş haliyiz. İnsan bedeninin doğal titreşim düzeyi ortalama 300 Hz iken, 528 Hz olan sevgi frekansına yükseldikçe yaratım ve iyileşme sürecimizi kuvvetlendirmiş oluruz. Hayata olan yansımamız da bu sayede yumuşar. Sonuçta neysek onu yansıtır ve hayatımıza çekeriz. Yapılan araştırmalarda sevgiyi özünde deneyimleyen bir insanın, 750 bin insanın düşük enerjisini dengelediği ve yükseltebildiği kanıtlanmıştır. Bu demek oluyor ki kendi varlığımıza karşı beslediğimiz sevgi ve nezaket diğer tüm canlılara bire bir yansıyacaktır. Nasıl ki asabi ve aksi bir tavırla yaklaştığımız her insan ve her canlıyla olan karşılaşmamız hüsran ile sonuçlanacaksa sevgi ile donattığımız ruhumuzdan da nezaket ve sevgi yansıyacaktır.

Lao Tzu'nun ikinci en değerli hazinesi hayata karşı doyumlu olup az ve öz ile yetinebilme özelliğidir. Yaşadığımız tüketim çağında her şey bizlere bir tık uzakta. Gerek bilgisayarlarımızdan, gerek akıllı telefonlarımızdan her

şeyin en güzeline, en özeline, en ucuzuna, en kalitelisine hemencecik ulaşabiliyoruz. Teknolojinin bize sağlamış olduğu kolaylıklar çoğu zaman bizleri daha doyumsuz bir ruh haline sokuyor. Her şeyin "en"ine ulaşabilme fikri ile adeta aynı hızda, ilişkilerimizi, hayatı yaşamaya çalışıyor, hızlı bir trenin camından dış dünyayı seyreder gibi hayatı tüketiyoruz. Anın önemini hor görüp sanrısal bir gerçeklikte var olmaya çalışırken ruhlarımız doyumsuzluğun dipsiz kuyusunda boğuluyor.

Oysa Lao Tzu'nun felsefesinin özümsediği tasarruf ruhlarımızın, bedenimizin ve de zihnimizin dengede, barışta olabilmesi için oldukça önemli. Az ve öz. Hayat aslında bu kadar basit. Eskilerin de dediği gibi: "Azı karar, çoğu zarar."

Kaçımızın gerçekten o son lokmaya ihtiyacı var ya da kaç kazak lazım bizi kışın soğuğundan korumak için?

Kaç sevgili gerek gerçek sevgiye ulaşıp ruhumuzu tatmin etmek için?

Aynayı, farkındalığımızı tüketim çılgınlığımıza ve bağımlılıklarımıza çevirdiğimizde liste ne yazık ki uzayıp gidiyor. Oysa tasarrufu hayatımızın her alanına yansıttığımızda yaşamın aslen ne kadar basit bir döngüye sahip olduğunu deneyimleyip, zihnimizi meşgul eden pek çok ihtiyaç kalıplarından da kurtulmuş olacağız. Bu tüketim arzusunu yenmeye başladığımızda Lao Tzu'nun bir diğer hazinesine sahip olma yolunda bir adım atacağız.

Alçakgönüllülük ancak sevgi gözü ile bakmayı bilen, doyumlu bir ruh hali ile mümkündür. Hırslarının esiri olmadan, kendiyle, hayatla ve tüm canlılarla barışık bir insan aslen kraldan da büyük bir kraldır. Kimselerle yarışmadan, kendi hüner ve becerilerini insanların yüzüne vurmadan yaşamak insanda tevazu gerektirir. Belki de bu insanın en büyük meziyetlerinden biridir. Özü ile titreşmek, hayata, varlığına karşı doyuma ulaşmak, sadece var olmayı deneyimleyebilmek belki de hepimiz için Lao Tzu'nun da dediği gibi en büyük hazinedir.

"Su gibidir iyiliklerin yücesi.
Su nasıl kavgasız yararlıysa herkese
O durur herkesin horladığı yerde.
Bu yüzden yakındır Tao'ya."

“İstekten arınmış ruh gizli olanı görür. Hep isteyen ruh ise yalnızca istediğini.”

Arzular, istekler, tutkular... Her şey gibi bu duyguların da azı karar, çoğu zarardır. Belki de bir nevi yoldan çıkarış olan bu duygular ne kadar yoğunlaşırsa bizler de hayata karşı o kadar körleşiyoruz. Hayatın bize sunduğu tüm potansiyeller bir anda sis bulutunun içinde kayboluyor, silikleşiyor. Onların farkına varmamız, yaşamımızın bir parçası haline getirmeden yaşamamız gitgide imkânsızlaşıyor.

Kaçımız o çok istediği terfi yüzünden ailesi ile olan güzel bir anı kaçırdı... Kaçımız deli gibi tüketim çılgınlığında kendini kaybetmiş varını yoğunu mala mülke harcarken yanı başındaki asıl ihtiyaç sahibini görmezden geldi, hatta fark etmedi bile... Daha yakışıklı, daha zengin, daha güzel, daha hamarat derken gerçek aşk gözlerden kaçtı. İçinizdeki potansiyel yaratıcılığa sarılmak varken doyumsuzluğun girdabında kaybolup sevmediğiniz, ruhunuzu, bedeninizi adeta hapiste hissettiren işlerde yıllarınızı harcadınız...

Buda’nın, *“Gökten altın yağsa insanın arzuları doyurulmaz. İsteğin küçük bir zevk verdiğini ve aslında acıya neden olduğunu bilen kişi, bilge kişidir”* sözünde de anlatılan bu kana kana su içmeye benzeyen ruh hali zamanla insanı ele geçirmeye başlar. Doyumsuzluk denizinde gitgide boğulmaya, bu girdabın içinde doğaldan uzaklaşmaya başlarız. Oysa sadece deneyimlemeyi seçen, kendi varlığının ve değerinin farkına varmış, özü ile barışık ruh aslen anda bulunmanın farkında olan ve akışta olmayı seçendir. Hayatın sihirli bütünlüğü bu insanın ruhuna akar. Hayata karşı, doyumsuzluğun pençesinde verdiğimiz bu savaş bizleri aynı zamanda özümüzden, kendi potansiyelimizden de uzaklaştırırken sadece olmayı deneyimlemiş ruh doğa ile senkronize bir şekilde hayatı idame ettirir.

Lao Tzu’nun belki de doğa ile uyumu savunması, ruhlarımızın az ve öz ile yetinmeyi bilmesi gerektiği gerçeğini birçok öğretisinde dile getirmesi geleceği öngörmüş olmasından kaynaklanıyor olabilir. Bizlerin her türlü tüketim çılgınlığına karşılık, hiçbir canlı ihtiyacından fazlasını ne arzular ne de tüketir. Doğaya baktığımızda tok bir aslan bir ceylanı avlayayım ve daha sonra acıkınca yerim demez, durduk yere hiçbir kunduz bir yuva daha yapmam lazım diyerek ihtiyacından fazla ağacı kesmez. Her şey kendi doğasında ihtiyacı olan kadarını tüketir, daha fazlasını arzulamaz, doğanın müthiş uyumu ve dengesini sadece deneyimlerler. İşte bu tüm arzu ve

isteklerinden arınmış bir ruh kendi potansiyelinin de açığa çıkmasına önayak olur ve hayatın gizli varsaydığı aslında herkese bahşedilmiş sihrine tanık olur.

“Bilmediğini bilmek en iyisidir.
Bilmeyip de bildiğini sanmak tehlikeli bir hastalıktır.”

Hz. Celaleddin Rumi’ye sormuşlar, “O kadar okursun, o kadar yazarsın, ne bilirsin?” diye. Mevlana “Haddimi bilirim” demiş. Lao Tzu’ya göre erdemli insan bilgeliğinin farkındalığında olan ancak gösteriş ve alkış peşinde olmayandır. Sessizliğin değerine varan, durup düşünendir. Öğrendikleri ile kendini geliştirme yolunda ilerleyen insandır.

Bir de bilmiş insan vardır. Her konuda bir bildiği olan, akıl verdikçe göğsü kabaran, hatta kendi fikirlerini herkesin düşünce ve fikirlerinden üstün gören kişidir bu. Bu kişi kitlelere oynar. Kral olma arzusunda olsa dahi kralın soytarısından öte değildir. Düşünce yetisini kullanıp kendini geliştirmeyen bu insan ne yazık ki egosunun esiri olmaktan öteye gidemez. Kalabalık sofralar, yoğun kalabalıklar, kendi takipçi ve destekçilerinin alkışları, beğenileri, takdir ve hayranlıkları ile beslenen bu insanlar ne yazık ki yine Lao Tzu’nun birçok öğretisinde değindiği kitlelere oynayan, kendi benliklerini, özlerini reddeden insanlardır. Bizlerin de gerek sosyal hayatta gerek aile ortamlarımızda bir şekilde tanışmış olduğumuz bu insanlar ne yazık ki başkalarının düşünce ve bilgilerini çürütüp kendilerini daha üstün çıkarma savaşındadırlar. Her konu hakkında bir bildiği olduğunu iddia etmek aslında ne kadar da çok bilgiye aç olunduğunun göstergesidir. Oysa bilmediğinin farkına varıp, yeni bilgilere açık olmak insanın hem zihni hem de ruhu için yapabileceği en büyük iyiliktir.

“Ustalık, içindeki çırağın farkına varıp her bir canlıdan alınabilecek öğretiye açık olmaktır. Bilmemenin ayıp olduğu kanısından vazgeçip kendini bilmenin daha yüce bir meziyet olduğunun farkındalığına varılması asıl bilgeliktir.”

“Çok bilenler konuşmaz,
çok konuşanlar bilmez.”

“Geçmişi unutamıyorsan depresyondasın Geleceği düşünüyorsan kaygılısın Şimdiki zamanı yaşıyorsan mutlusun demektir.”

Geçmiş, hayatımıza, zihnimize bir kanca misali takılı kaldıkça hayatta ilerlememiz, nehrin akışında yol almamız imkânsızlaşır. Pranga misali bizim ruhumuzu eski kalıplaşmış düşüncelere, inanışlara, yaşanmışlıklara hapseder. Oysa olmuş bitmiş, üstünden zaman geçmiş bir olayı tekrar ve tekrar zihnimizde canlandırıp yaşamanın bizlere hiçbir faydası yoktur. Dingin, “an”da bir zihin halinde olmak yerine geçmişte takılıp kalmak mütemadiyen zihnimizi meşgul ederken gereğinden fazla uyarana maruz bırakır. Bu aşırı yüklenme sonucu yorgun ve bitkin düşen zihnimiz tıpkı berrak bir gölün çamurla, çalıyla, envai çeşit atıkla pislenmesine benzer. En nihayetinde bu göldeki yaşam kalitesi düşer ve hayatlarını idame ettiren canlılar yok oluş ile karşı karşıya gelir. Aynı puslanan zihnin bedenimizde açacağı tahribatlar gibi. Hastalıklara davetiye çıkarmış oluruz.

Tıpkı geleceğe odaklanmış, mütemadiyen endişe ve kaygı duyan bir ruh halinin bizleri hasta edeceği gibi. Daha olmamış, yaratılmamış bir geleceğe odaklanmak, milyonlarca potansiyeli olan bir zamana endeksli yaşamak yine zamanın ellerimizin arasından akıp gitmesine sebep olur. Kaygılı bir ruh hali ruhumuzu, bedenimizi stres altına aldığı gibi bizim “an”da yaratma potansiyelimizi köreltir. Daha dingin, yaratıcı, huzurlu bir ruh hali için geçmişten ya da gelecekten ziyade “an”a odaklanıp, farkındalığımızı artırmamız çok önemlidir.

“Değiştiremeyeceğiz geçmiş ya da daha var olmamış bir gelecek için kaygılanmanın bize getireceği olumsuzluktan başka hiçbir şey değildir.”

En son ne zaman “an”a odaklanıp hayata karşı farkındalığınızı arttırdınız? Bitmek bilmeyen hayat koşuşturmasında belki de “an”ın değerli dakikalarını geçmiş ve gelecek arasındaki amansız kavgada yitirdiniz. Soluduğunuz hava, esen rüzgâr, o yağan yağmurdaki su damlasının tendeki dokunuşu, gülen bir çocuğun neşesi, doğmakta olan güneş... Hayatın, doğanın mükemmel yönünün farkındalığına varıp asıl önemli olan şimdiye odaklandığınızda kaçırdığınızı zannettiğiniz birçok şeyin farkına varırsınız. Lao Tzu’nun felsefi görüşü ile birçok özlü sözü örtüşen Hz. Mevlana da *“Şu içinde bulunduğun tek anlık ömrünü fırsat bil ve onunla meşgul ol. Ne geçmişe üzül ne gelecekten kork”* sözüyle bizim geçmişi değiştirebilme yetimizin olmadığı gibi, daha oluşmamış gelecek hakkında varsayımlar üreterek geleceği oluşturma

gücümüzün de olmadığını anlatmaya çalışmıştır. En nihayetinde müdahale edilebilecek tek bir zaman var, o da şu andır.

"Anda olursan ne üzüleceğin bir geçmişin
ne de kaygı duyacağın bir geleceğin olur.
Yaşamı kollarınla kucaklarsın."

“Hayat, devamlı değişen doğal olguların zinciridir.”

An durağan değildir. Aynı gecenin gündüze, gündüzün de geceye evrilmesi gibi mütemadiyen dönüşmekte, yaratılmaktadır. Hiçbir insani güç bu oluşuma müdahalede bulunup, hayat denen döngünün doğal akışını değiştiremez. Lao Tzu’nun doğanın bütünlüğü ve birliğini savunan felsefesi, uyumun sağladığı dengeyi betimler. Hayatın değişkenliğini ve doğal olguların birleşimi sonucu varoluşunu betimlemeye çalışan cümlesinden de anlaşılacağı üzere insanoğlunun mütemadiyen hayata müdahale etme tutkusu yersizdir.

Her eylemin bir getirisi olduğu gerçeği kaçınılmazdır. Davranışlarımızın sonucunda geri yansımalarına maruz kalırız. Tıpkı bir depremin ardından gelen topraktaki değişimler misali etrafımızda da değişimler olur. Doğada da bunun en güzel örneğini bize Toprak Ana verir. Sulanan beslenen toprak mahsullerini hayata sunacaktır ama kuraklıkla savaşan, ihtiyacı olan besini alamayan bir toprağın verimsizleşmesi kaçınılmazdır. Bu tamamen kendiliğinden gelişen etki-tepkinin en basit örneğidir. Hayatın hangi yöne doğru evrilmesini istiyorsan önce kendi toprağını ona göre beslemen, doğru tohumu yetiştirmen şarttır. Akabinde bulunduğun ortam ve zamana sendeki değişim, gelişim yansıma yolu ile aktarılacak ve hayatın o yöne doğru akmaya başlayacaktır.

“Bilge kişi su gibidir, su ki,
beslerken dört bir yönü, yarışmaz,
tartışmaz şunu bunu. Kibirsiz akar,
seçmeden sağı solu, bu yüzdendir ki,
Yol’a uyumludur yolu.”

“Düşlerini neyle suladığına dikkat et.”

Eğer hayatımızı, kendimizi anda yaratıyorsak, düşüncelerimizin de varoluşumuz üstünde inanılmaz büyük bir yaratım gücü olduğunu düşünürsek zihnimizi meşgul eden her düşünce bizim hücrelerimizin besin kaynağıdır diyebiliriz.

Lao Tzu, insanı bir bitki misali ele almış ve varlığının özünün önemine değinmiştir. Bir çiçek misali sevgi ve şefkat ile beslenen insan aynı şekilde evrilecek, gelişecektir. Yani insanın zihninde öfke, karamsarlık, nefret ve hüzün var olursa o insanın hayata bakış açısı da aynı karanlık pencereden olur. Burada çevre ve eğitim faktörü de büyük rol oynar. Eğer çevredeki olumlu etkenlere odaklanmayıp mütemadiyen olumsuzu görüp onunla

zihninizi meşgul ederseniz bir süre sonra hayat bütün olumsuzlukları ile sizi çevreler. Beyin daha çözemediğimiz kuvvete sahip inanılmaz bir mekanizmadır. Yaratılmış en üst düzey bilgisayardır. Alınan eğitim ile o bilgisayarı nasıl programlamayı seçerseniz o yöne doğru evrilir. Yüzyıllar öncesinde bilimsel manada beynimizin, zihnimizin bu potansiyelini bilmiyorduk lakin gelişmiş öngörüsüyle kâhin Lao Tzu insanın özüne inip, yaratılışı, varlığı, doğayı anlama yönünde buna da işaret etmişti.

"Sabrın bükemediği demir
Aklın geçemediği nehir
İradenin yıkamadığı kale yoktur."

Doğum zaman ister. Sabrın sonucu mükâfattır. Bir işin sonucu her zaman beklediğiniz anda gerçekleşmez. Azimle yapılan her iş en nihayetinde olumlu sonuçlanacaktır. Pes etmek, yılmak, gidilen yoldan sapmak, vazgeçmek... Bunların hepsi hedeften saptırır insanı. Oysa yolundan vazgeçmeyen, sabırla zamanın mükemmel işleyişine inanıp yol alan insan ulaşmak istediği hedefe er ya da geç varır.

Bir demirci düşünün, hiç yılmadan, pes etmeden büyük bir azim ile kor ateşin sıcağında elindeki demiri dövüyor. Belki yoruluyor, belki sıkılıyor ama neticeye odaklanmış ruhu ile yılmadan o demiri sabırla dövüyor. Arzusu dünyanın en güzel kılıcını dövmek, kendi mükemmelini, şaheserini yaratmak. Krallara layık bu kılıcın oluşması için belki zaman gerek ama onun bu süreçteki asıl ihtiyacı sabır. En nihayetinde o demir elbet bükülecek, şekillenecek. Lakin demircinin hayalini süsleyen kılıçların kılıcını yaratabilmesi için hem azimle çalışması hem de aklını kullanması gerekir. En ince ayrıntısına kadar hesaplanan, düşünülen, aklın hüneri ile bezenip süslenen kılıç atılan her adımda, ilerlenen bu yaratım aşamasında oluşumu destekleyecek, demircinin daha hızlı sonuca varmasına vesile olacaktır. Bütün bu sabrın ve aklın mayası azim ve irade ise demirci ustanın tüm zahmetlerini karşılayacak, onu mükâfatlandıracaktır.

Dünya tarihinde birçok mucit, bilimadamı ve sanatçı sabrın öneminin farkındalığına varmış ve dünya tarihini değiştirecek adımlar atmışlardır. Sabır ile aklını ve inancını birleştirmeyi beceren dünyaca tanınan en ünlü fizikçilerden olan, yerçekimi kanununu bulan Isaac Newton "Bir hizmette bulundu isem, bu çalışmaktan ve sabırla düşünmekten başka bir şey değildir" sözüyle Lao Tzu'nun yüzyıllar önce aslında insanlık adına çok büyük bir ders

niteliğinde olan sabır, akıl ve irade üstüne olan sözünün değerini bir kez daha vurgulamıştır.

"Yaptığın işte sabırlı olursan; her ne iş yaparsan yap tamamlarsın."

"Bir insan, doğduğunda yumuşak ve güçsüzdür; öldüğünde sert ve bükülmez. Bitkiler canlıyken yumuşak ve esnektir; öldüklerinde sert ve kuru. Bu yüzden sertlik ve bükülmezlik, ölümün yoldaşları; yumuşaklık ve narinlik hayatın yoldaşları. Bu yüzden bir ordu sertleşince savaşı kaybeder. Bir ağaç sertleşince kesilir. Büyük ve güçlüler aşağıya aittir. Narin ve güçsüzler yukarıya."

Yeni doğan bir bebeği gözlemle. Ne kadar da narin ve muhtaçtır. Hayatın zorlukları ile kabuklaşmamış ruhu, saf haliyle yaşam enerjisinin vücut bulmuş halidir. Zamanla sertleşen ruhlarımız, hayata karşı ördüğümüz duvarlarımız bizi gitgide yaşamdan uzaklaştırıp soğutur, nihai son olan ölümle değil günbegün yaşanan ölümle yüzleşmemize vesile olur. Biz insanoğlu hayata karşı sertleşip katılaştıkça, sevgi bağından koptukça yalnızlaşıyor, kendi yarattığımız hücrelerde her an ruh ölümünü yaşamaya mahkûm oluyoruz. Yetişkin hayatımızda yol alırken içimizdeki çocuktan gitgide kopan biz büyüklerin aslen çocuklardan almamız gereken çok ders var. Sadece gözlemleyin, bakın çocuklara. Ne gibi farklılıklarla karşılaşacaksınız? Böylelikle sizden bu denli farklı gözüken geçmişiniz ile adeta yüzleşecek ve kendinize karşı farkındalığınız artacak. Çünkü çocuk neşedir, sevinçtir, kahkahadır. Sınırları, katı kuralları yoktur. Tek bir tebessüm, tek bir kucaklaşma neşe kaynağıdır. Gözlerinin içindeki yaşam sevinci güneş misali ruhları aydınlatır, umut verir.

Lao Tzu'nun başka bir metaforu olan *"Gülün rüzgârla oynayışını hiç izlemedin mi? Güneş ile bir aşk yaşar; çok kırılgandır. Başını dik tutar. Kırılgandır ama güçlüdür"* sözünde de rastlıyoruz. O, insanı doğa ile özdeşleştirip insan hayatını bitki ile betimlemeye çalışır. Bir çiçek ne kadar rüzgâra karşı kuvvetsiz olsa da narinliği, yumuşaklığı sayesinde bükülür. Oysa koskoca ağaçlar kuvvetli gövdelerine rağmen aynı rüzgârla karşılaştıklarında kırılıp yok olurlar. Yaş almak insanın ruhunun katılaşmasını, sözünün, özünün sertleşmesini gerektirmez. İçindeki var olan çocuk ile el ele yol almaya karar vermiş bir insan hayatın engebeli, zorlu yollarında dirençsiz, bütün yumuşaklığı ile akıp geçecektir. Direnç, güç en nihayetinde yıkım getirir. Oysa hayata karşı olabildiğince esnek olursak,

hayat da bizim o kadar rahat yol almamıza izin verecektir. Sert yönetim sistemlerine kökten karşı olan, dirençsizliğin, yumuşak ve akışkanlığın savunucusu Lao Tzu yönetim sistemlerimizin de uzun vadeli ve yaşanır olması için aynı düşünce ve yaşam felsefesini savunmuştur.

Bir çiçeğin kökleri sağlam ve serttir, onu toprağa bağlayandır ama hayata uyum sağlayıp her ortamda evrilebilmesi için narin gövdesine ihtiyacı vardır. Dengenin sağlanması için kökteki, egonun tutsağı olmuş, yönetme hırsının ele geçirdiği politikacıların, yöneticilerin üstünde düşünürlerin, yazarların, ressam ve şairlerin olması lazımdır. Hayata uyum ve denge katan, hırslarının esiri olmadan "an"ı yaratan bu insanlar özümüz olan sevgiyi dünyaya yayan ustalardır.

"Kırılmak için bükül
Düz olmak için eğril.
Dolmak için boşal
Parçalan ki yenilen
Az şeye sahip olanlar
Çoğa kavuşabilirler
Çok şeyi olanların zihni karışır."

Lao Tzu bütün öğretilerinde azla yetinmenin, tüm istek ve arzulardan arınmanın, sadeleşmenin önemini dile getirmiştir. Onun için bir insanın gereğinden fazlasına sahip olması o insanı köreltir. Dünyevi zevklere hapseder ve asıl bütünün parçasını görmesinden alıkoyar. Taocu öğretilerin temelinde verilen aynı su örneği gibi insanın hayata ve onun getirilerine direnç ve başkaldırış ile yanaşmaması bilakis akışkan, kıvrak ve yumuşak bir ruh hali ile kabullenmesi gerekir. Her deneyimimiz içinde düalite söz konusudur. Karanlığın içinde aydınlığın barınması gibi insan ruhunun da bu dengeyi görüp kabullenmesi, özümsemesi onun hayatta daha uyumlu yol almasına vesile olur.

Gerek insanoğlu gerek diğer canlılar deneyimleyerek, izleyerek, bir diğerinden öğrenerek büyür, gelişir. Acılarımızı, hata ve kalp kırıklıklarımızı birer lütuf olarak kabul ettiğimizde biz de her yeni doğan güneşle yenilenip, özümüzü asıl ihtiyacı olan sevgi ve var olmanın hafifliği, özgürlüğü ile donatacağız. Sadeleşmiş bir ruh ve yaşam için dünyevi ağırlıklarımızdan kurtulmanın önemini dile getiren Lao Tzu, yine daha fazlaya olan istek, arzu

ve hırsların insanı köreltebileceğini, asıl deneyimin hiçlik yolunda sadeleşmekten geçtiğini söyler. Yaşam için ihtiyacımız olanın dışında daha fazlasına arzu duyup, hırs ve gücün köreltici, büyülü ışığında yoldan şaşmış krallıkların bu yolda yıkımlarının kaçınılmaz olduğunu savunur. Doyumsuzluğun bitmek bilmeyen tüketim ve sarhoşluğu ile kaybolan insanoğlu aslen kendi özünden uzaklaşmış, dipsiz karanlık bir kuyuda yok olmaya yüz tutmuştur. Asıl zenginliğin insanın kendi ile bir ve bütün olmayı deneyimlemek olduğunu dile getiren üstat, bu karanlık kuyudan çıkıp, ruhun asıl ihtiyacı olan doyuma ulaşmak adına durmaksızın bizi idare etmeye çalışan zihnimizden kontrolü alıp dinginleşmenin elzem olduğunu anlatmıştır. En nihayetinde yabani otların, sarmaşıkların bittiği, toprağın verimsizleştiği yerde çiçeğin filizlenmesi, taçlanması ne kadar zorsa, yoğun bir zihinde, hırs ve arzularla hayata, insana hatta kendine karşı sertleşmiş bir ruhla insan da kendi potansiyeline ulaşamaz.

"Bir testi yaparsın çamurdan, içindeki boşluktur onu yararlı kılan."

"Çamurlu su doğada kat ettiği yol sayesinde arınır. İnsan yaşamının önüne çıkardıkları sayesinde kemale erer. Sürekli eylem sayesinde en hareketsiz hale kendiliğinden erişilir."

Hayatta bazen yolumuza aşmamız gereken zorluklar, acımasız oyunlar, engebeler çıkabiliyor. Her şeyin mükemmel seyrinde gittiğini varsaydığımız bir anda ayağımız yoldaki çakıltaşlarına takılıp dizlerimizin üstüne düşebiliyor ve aldığımız hasarlardan ötürü gidişatımız, gitmek istediğimiz yoldan şaşabiliyoruz. Kimi zaman hemen ayağa kalkıp üstümüzdeki tozu silkeleyip hayatımızın seyrine devam ederken bazen de bu düşmeler, tökezlemeler sonucu hayatımızda iz bırakan yaralar açılıveriyor. Zaman zaman güneşin bir daha doğmayacağını, hayatın aydınlanmayacağını düşünebiliyoruz. Aslında dünya bize küstü zannederken gerçekte biz her şeye, herkese sırt çevirmeyi seçtiğimizden ötürü deneyimlerimizin seyri bizi daha da olumsuz düşünce kalıpları ile çevreliyor. Aslında bataklıkta büyüyen, beslenen nilüfer çiçeği misali insan da bu zorlukların farkındalığına varıp, her eylemden ders çıkarıp, arınarak büyüyecek, öğrenecek, kemale erecektir. Her eylemin doğuracağı sonuç sayesinde kendi yarattığımız dünyamız şekillenecek, can bulacak ve bizler bu vesile ile geleceğimizi oluşturmuş olacağız. Bütünün parçası olduğumuzu idrak edip yol almak, öğretileri

benimseyip büyümek, hayatın yansımadan oluştuğu gerçeğinin farkındalığına varıp evrilmek, özümüzdeki saflık ile var olmak gerekir.

Üç büyük manevi ruhsal lider Lao Tzu, Konfüçyüs ve Buda'nın çok güzel bir hikâyesi vardır. Hepsi bir gün sirke tadımı yapmak için toplanırlar. Otoriter Konfüçyüs, dünyayı yozlaşmış insanlar ile dolu bulduğu gibi sirkeyi de aynı derecede ekşi bulur. Buda sirkeyi çilekeş, acı ile özleştirdiği dünya gibi bulurken Lao Tzu sirkeyi tatlı bulur çünkü kendi felsefi öğretisi olan Tao dünyada var olan her olgunun altında yatan bilinmez bir uyum ve dengenin varlığına inanır.

“Küçük kafalar kişileri, orta kafalar hadiseleri, büyük kafalar fikirleri konuşur.”

“Eğer bütün insanlığı uyandırmak istiyorsanız, bütünüyle kendinizi uyandırın. Dünyadaki acıları bitirmek istiyorsanız, içinizdeki karanlığı ve negatif enerjiyi yok edin. Aslında dünyaya verebileceğiniz en büyük hediye, kendi değişiminizdir.”

Lao Tzu’nun doğal akışa olan saygısı ve doğa ile müdahalesiz ahenk ile yaşamayı öngören öğretileri bizlere ayna misali hayatı yansıttığımızı her daim anlatmaya çalışmaktadır.

İnsanlık gerek teknoloji, gerek bilim ve hayatın daha pek çok yönünde büyük ilerleme kat etmiş, büyümüş ve gelişmiştir. Yaşadığımız köylerin yerini yüksek, modern binalar alırken, kilometrelerce uzaktaki bir yakınımız ile irtibata geçme hızımız saniyelere düşmüştür. Bu süreçte istek ve arzularımızı teknolojinin bize sunduğu kolaylıklar sayesinde çok daha hızlı gerçekleştirirken ne yazık ki başkalarının istek ve ihtiyaçlarını umursamaz, önemsemez olmaya başladık ve ruhen yalnızlaştık, yaşadığımız binalar ve şehirler gibi soğuk ve mesafeli canlılar oluverdik. Karanlığın ele geçirdiği bu ruh hali beraberinde yıkım getirdi. Mağaralarda yaşayan insanoğlunun tek gayesi yaşamak, doymak, ailesinin güvenliğini sağlamakken öncelikler değişmiş, gelişip büyüdükçe içsel yolculuğumuzda, insanın tekâmülünün asıl önemli konularında gerilemeye, körelmeye başladık. Gerek bize karşı, gerek çevremize karşı gelişen olumsuz her şeyin suçlusu her zaman başkaları olmaya başladı.

Kavga mı ettin, o başlattı. İşten mi atıldın, öteki sebep oldu. Denizler mi kirlendi, insanlar kirletti.

Ötekileştirdiğimiz insanları suçlamak gözümüzü, ruhumuzu köreltti. Aynayı kendine çevirmekten ve sorumluluk almaktan âciz insanoğlu asıl resimden uzaklaştı.

Doğa canlıdır, neşelidir, değişken ve renklidir. Birçok etkeni içinde barındırır. Her bir canlının bir kelebeğin kanatlarını çırpışının sonucu esen rüzgâr misali birbirine etkileşimi mevcuttur. Bu gerçeği göz önüne aldığımızda domino taşları misali davranışlarımızın ilkönce kendimize, yakın çevreye, daha sonralarda ise virüs misali tüm insanlığa ulaştığını deneyimleyeceğiz. Aynayı kendimize çevirip sorumluluk aldığımızda doğa ile olan küskünlüğümüze son verip, müdahale etmeden, doğalı bozmadan ahenk

ile yaşamı kucakladığımızda kendi doğamıza olan farkındalığımız da artacak, mükemmel bir yapbozun birer parçası olduğumuz algısına varacağız.

"Bir ulus, başka bir ulusa her ne yaparsa benzer şeyler kendi başına da gelir. Bir kişi, başka bir kişiye her ne yaparsa yapsın, benzer şeyler onun da başına gelir."

Duvara karşı fırlattığımız bir top aynı sertlikte bize geri dönecektir. O topu ne kadar sert atacağımızı seçmek ya da hangi duygu ve düşüncelerle fırlatacağımız yine bize bağlıdır. Peki o zaman neden hayata, kendimize ve tüm canlılara karşı direnç gösterip içten dışa bir yıkımı destekliyoruz? Yin'in içindeki Yang gibi bazen dengeler değişebiliyor ve bu dengeyi kurmak yine bizim elimizde. İnsan düşüncesi, hisleri, duyguları ile var olan bir varlık. Bütün bu özellikleri de insanoğlunun diğer canlılara nazaran yaratma gücünün kuvvetini destekliyor. Daha çok ruhumuzla, özümüzle, kalbimizle bağlantıya geçtiğimizde, içsel değişimin başlangıcını aradığımızda hayata bakış açımız da değişecek ve sömürmekten öte beraber uyumu deneyimlemeye başlayacağız. Başkalarını suçlamak, sorumlu tutmak yerine kendi hayatlarımızda yapacağımız farkındalıklar ve değişimler yaşamak istediğimiz, arzuladığımız dünyanın yaratımının tohumları olacaklar. Bir orman tek bir tohumla gelişir. Kalbe atılacak tek bir tohum da dünyamızın bütünlüğü ve huzurlu, sevgi dolu evreleri için verilebilecek en büyük hediye ve başlangıçtır.

Bilen konuşmuyor,
konuşan bilmiyor.
"Kendi kalbi yok olan bilgedir.
Çünkü girer başkalarının kalbine.
İyilere iyiyim
Kötü olanlara da iyi
Çünkü iyilik asıl erdem
Dost olana dost
Dost olmayana da dost
Çünkü dostluktur asıl erdem.
Dünyada çok sessiz yaşar bilge kişi
Kalbini açar dünyaya
İnsanların gözü kulağı bilgede.

Bilge ruhlar çocukları sayar onları.”

Bilge insan kendi arzu ve isteklerinden önce diğer dünyayı paylaştığı canlıların istek ve ihtiyaçlarını öncelik alandır. Bilge için halkın eğitimi, aydınlanması onun sorumluluğudur. O insanın yansımadan ibaret olduğunun farkında olandır. Kimseleri ayırmaksızın iyiliğini ve erdemini insanlara verir. Aynaladıkça insanların içindeki sevgi ve erdemi körükleyeceğinin bilincindedir. Bilgeliğini dillendirmeden, böbürlenmeden yaşamak, alçakgönüllülükle dünyadan geçmek en büyük erdemlerden biridir. Onun ne bir alkışa ne de tezahürata ihtiyacı vardır. Kendinin “Bir”in parçası olduğunu bilen bir insanın zaten bu denli dünyevi ego tatminlerine ihtiyacı yoktur. Hayata ve insanlara önyargısız, güvenle yaklaşmaları adeta bir çocuğun hayata bakış açısı ile özdeştir. Yetişkin insanların da bir çocuğa bakış açısı nasıl ki şefkat, sevgi doluysa bilge insana olan bakışları da aynıdır. Bütünü, erdemi deneyimlemek hayat ile misketini paylaşan çocuk misali kucaklaşmak için içindeki bilge ile barışmak gerekir. Çünkü bilirsin hayatta sen paylaştıkça çoğalırsın.

“Büyük bir milleti yönetmek küçük bir balık pişirmek gibidir; fazla kurcalarsanız mahvedersiniz.”

“İnsanlara liderlik etmek istiyorsanız, onlarla birlikte yürüyün.”

İnsanoğlu da hayvanlar âlemindeki diğer canlılar gibi yönetilmeye, yönlendirilmeye, korunmaya ihtiyaç duyar. Hayvanlarda en güçlü olan sürüyü yönlendirip düzeni sağlarken insanlarda bu yönetim sözüyle, yaptırımlarıyla kuvvetli olan tarafından üstlenilmektedir. Lao Tzu, Çin’in bir türlü bitmek bilmeyen iç karışıklıklar döneminde zulüm ve yaptırım politikasını uygulayan yönetim sistemini tasvip etmediği için yaşadığı topraklardan ayrılmaya karar vermişti. Bu savaş taraftarı yönetim şeklinin halkı kargaşa ve kaosa sürüklemesinden öteye varmayacağını öngörmüştü. Aynı dönem yaşamış olan, itaat ve ağır ceza sistemini savunan, devlette mevki sahibi olmak için çabalayan ama istediği mevkii ve rütbeyi elde edemeyince kendi düşünce sistemini aktarabileceği bir nevi ahlak okulunu kuran Konfüçyüs’ün aksine doğa ile uyumlu, hırslarından ve arzularından arınmış, yumuşaklık, eylemsizlik taraftarı bir insanın göz göre göre bu bataklıkta var olmak istemeyişini kimse yadırgayamaz. Lao Tzu diktatörlük sisteminin aksine, kendini halktan ayırmayan, birliğin temsilcisi, aynı dili konuşup, öze hitabın gerçek bir liderin özelliği olduğunu savunmuştur.

Dünya üzerinde gelmiş geçmiş en başarılı hükümdarlara, yöneticilere baktığımızda sert politikaların korku ile insanları yönlendirdiği, itaate zorladığı ama aksine halkçı, yumuşak bir yaklaşımın, halkla aynı dili konuşan bir liderin vatandaşları ve ülkesinde köklü, yapıcı değişimlere önayak olduğu gözlemlenmiştir. Bu yönetim illa devletler ve hükümetlerle sınırlandırılmamalıdır. Gerek aile içinde, gerek işyerinde, gerekse toplumda önderlik yapmak isteyen insanın da örnek alması gereken bir yaklaşım biçimidir. İnsanın önder kabul ettiği kişi aslen özdeşleştiğinden başkası değildir. Zorbalık ve sert bir yaklaşım ile kendini ötekileştiren, üstünlük ve kuvvet ile diğer insanları bastıran bir kişiye karşı olan tepki ve davranışlar akmakta olan bir musluğu balon ile kapamaya çalışmakla aynıdır. En nihayetinde o balon şişer ve suyun yoğunluğunu artık kaldıramadığından ötürü patlayarak bütün biriken suyun etrafa yayılmasına neden olur.

Duygu ve düşünceleri bastırılmış insanlar da bir gün bu tür bir yönetime karşı en nihayetinde birleşip başkaldıracaklardır. Lao Tzu’nun *“İnsanlara liderlik etmek istiyorsanız, onlarla birlikte yürüyün”* sözünde anlatmaya çalıştığı akan hayat ile beraber yol alıp sevgi, saygı çerçevesinde anlayış ve destek ile insanlara önderlik etmenin dünyamızda, hayatımızda daha yapıcı

ve kalıcı sonuçlar vereceğidir. Aynı *Tao Te Ching*'de kaleme almış olduğu öğretilerinin bugün Çin ve Asya'da Taoizm denilen bir dinin yapıtaşlarına dönüşmesi gibi.

"İyi komutan muharebe meydanına koşmaz
Öfkeden yoksun.
Düşmanlarını alt etmesini bilen
Savaşa girmez onlarla.
En iyi yönetici alttan alan.
Rekabetin gücü burada.
Didişmemek erdemdir.
Bu güçtür, insanlara yararlı
Göklerin önderliğinde yürümek
Yücelerin yücesi."

Taoizm felsefesi asıl bilgeliğin savaş yandaşlığından ziyade doğru karar ve hareketle insanları doğru yönlendirme ile savaşmadan başarı elde etmek olduğunu savunur. Etki her zaman tepki yaratır. Günlük hayatta da tüm yaptığımız eylemler bir etki sonucu oluşmaz mı? Hayatta aldığımız kararlar, düşünce ve fikirlerimizin tohumunun atılması hep bir olaya ya da kişiye olan tepkimiz sonucu gerçekleşmez mi? Bu yansıma sonucu hayat denen döngümüzü şekillendiririz. Karşıt düşünceye ne kadar çok direnç gösterip savaşırsak hem içsel kargaşaya hem de toplu kaosa bilet çıkarmış oluruz. Karşıt fikirleri saygı ile kabul edip, olayları ve insanları akışında kabul etmek iç huzurunu destekler ve uyumlu iletişime geçebilmemizi sağlar. Bir fikri, inancı baskı ve zorlama ile kimselere inandırıp, özümsetemezsiniz. Bu tavır belli bir zaman sonra isyan ve başkaldırışa sebebiyet verir. Ama tatlı dil ve uyumlama ile anlatılan, paylaşılan fikirler karşı tarafın da var olan düşünceye saygı duymasını ve hatta belki de benimsemesini destekler.

Savaşın getireceği sonuç kaçınılmazdır. Her iki taraf için de yıkımdır. Kazandım diyen gerçekten kazanmış mıdır? Yoksa yitirilen, ödün verilen, vazgeçmek zorunda kalınanlar var mıdır? Hiçbir savaşta, münakaşalarda aslen kazanan taraf mevcut değildir.

Erdem hayatın her alanında verilen savaşların sonlandırılması, denge ve dirençsiz bir yaklaşım ile insanın birbiri ile iletişimidir. İnsanoğlu verilen her savaşın insanın kendi ile vermekte olduğu bir savaş olduğu farkındalığına

vardığında içsel barışın gücünü anlayacaktır. Kendine karşı düşünce ve kalıplaşmış duygulardan özgürleşmiş insan, sert duvarlarını yıktıkça çevresindeki diğer canlılara ışık olacaktır. En nihayetinde bastırılmış her duygu ve düşünce ya o ya da bu şekilde gün yüzüne çıkacak, yüzünü gösterecektir.

Sen kimsin? Nasıl bir insansın? İnsanlığa, çevrene, ailene ve diğer canlılara yansıman nasıl? Bunun tek bir cevabı var o da aynayı kendine çevirip baktığında tüm gerçekliği ile karşına çıkacak. İyi bir lider kendine dürüst, içsel barış yolunda ilerleyen, eylemlerinin sonuçlarını kabul eden ve çevresi ile akışta, uyumda olandır. Güneş hiçbir sabah doğmak için savaşmaz, gece de günün yerini almak için uğraşmaz. Nasıl ki bir orkestra şefi elindeki batonla notaların ahenkle temposunu tutar, orada bir zarafet söz konusudur. Şef adeta batonu ile birdir. Özü, sözü, notası bir. Aynı birlik, uyum ve yumuşaklık ile orkestra şefi tarafından yönetilen, takip eden müzisyenlerin aksettirdikleri melodiler misali insan da onu yumuşaklık ve uyum ile yöneten bir liderin önderliğinde büyüyecek, yükselecek, başarılara imza atacaktır.

“Hangisi sana yakın olan?
Namın mı? Canın mı?
Hangisini istersin?
Benliğin mi? Yoksa mal mülk mü?
Hangisi daha büyük acı?
Kaybetmek mi, kazanmak mı?
Elinde varsaydığın ne varsa, yok olup gidecek.
Saklayıp biriktirdiklerin tamamen kaybolacak.
Yetinmesini bilen, hor görülmez asla.
Yerini bilen
Yüzleşmez utançla.
İhtiyat uzak tutar tehlikeden
Ve böylece sürer sonsuzluğa dek.”

Bir gün tüm canlılar gibi mutlak sona varacağız. Bedenlerimiz toprakla bir olup, çürüyüp yok olacak. Her canlı gibi biz insanoğlu da doğanın kusursuz işleyişi olan bu döngünün birer parçalarıyız. Dünyada aldığımız yolda zaman

zaman benliğimizi, özümüzü kaybederiz, malımız mülkümüz, arzu ve hırsla kör olmuş ruhlarımız için yegâne varlıklar haline dönüşür.

Öldüğümüzde geriye sadece bir avuç toprak ve çıplak bedenlerimizin kalacağını unutan insanoğlunun asıl kazancın ve değerin insanlığımız, tutumumuz, yansıttığımız benliğimiz olduğunu anlaması gerekir.

Peki bizler ne zaman gerçek değer ile dünyevi değerlerin bu kadar birbirine karıştığı, öncelik sıralarının şaştığı bir gerçekliğin yansımasına aldandık? İçimizdeki dengelerin allak bullak olduğu, hırs ve ihtirasın ağır bastığı bu zamanda yitirilenler ne yazık ki apaçık ortada. Tüketimin dibine vurduğumuz süreçte asıl tükettiğimiz ruhlarımız, özlerimizdi. Özden kopuşun akabinde sarsıcı bir iç yıkım ile birbirimizden, doğadan, varoluştan koptuk. Kazanmanın hırsı ile kaybettiğimiz değerlerin altında yavaş yavaş insanlığımız da yok olmaya başladı.

Önemli olan neydi?

Hayatın bize verdiği en büyük zenginlik neydi?

Hepsi özlerimizden siliniverdi. Bir bebeğin ilk dünyaya gözlerini açtığındaki saf, koşulsuz, beklentisiz olan sevgiyi yitirdikçe hantallaşan ve soğuyan ruhumuz sancılı bir dünyanın esiri oluverdi. Lao Tzu insanın hayat denen bu yolculukta tüm dünyevi prangalardan kurtulması gerektiğinin önemine her daim değinir.

Para, pul, şöhret hepsi gelip geçici. Bugün var olan yarın gözünüzü açtığınızda bir anda yok oluverebilir. Bütün bu dünyevi zenginlikleriniz varken sizi destekleyen, pohpohlayan kitle de elbet bu sanrı ile çöldeki serap misali bir anda yok olacaktır. Bize kalan insanlığımız, hakkaniyetimiz ve özümüzden başka bir şey değildir. Aslen bizleri biz yapan unsurlar bunlardır. Göçüp vedalaşırken de geride bırakacağımız en büyük miras yine bizim insanlığımız, özümüz olacaktır. İhtiyacını bilmek ve azla yetinmek ruhun erdemidir. Ruhun ebediyeti de dünyada geriye bıraktığı gerçek miraslar ile mümkün olacaktır.

“Hayat, devamlı değişen doğal olguların zinciridir.”

Lao Tzu’nun severek anlattığı hikâye olan yaşlı adam ve atı hayatımızda belki de alacağımız dersler ve farkındalıkların en önemlilerinden biridir.

Hikâye şöyle başlar: Kralın bile kıskandığı kadar beyaz, muhteşem bir atı olan çok fakir bir ihtiyar varmış. Kralın bu ihtiyara at karşılığı teklif etmediği zenginlik, şan, şöhret kalmamış lakin ihtiyar hiçbir zaman bu teklifleri kabul etmezmiş.

“Bu at, bir at değil benim için... Bir dost... İnsan dostunu satar mı?” dermiş hep.

Bir gün uyandığında atın yok olduğunu görmüş. Bütün köy ahalisi toplanmış yaşlı fakirin başına. “Ah ihtiyar bunak! Bu güzel, muhteşem atı sana kimsenin yâr etmeyeceği belliydi. Kralın teklifini kabul etsen bir ömür beyler gibi yaşar giderdin. Şimdi geriye ne para kaldı ne de at!” diye söylenip durmuşlar.

Yaşlı köylü “Karar vermekte acele etmeyin. Sadece atım kayboldu ve bundan öte farklı bir gerçek yok. Atın kaybolması talihsizlik mi şans mı bunu zaman gösterecek. Atın kaybolmasının sonuçlarını kimseler öngöremez” demiş. Köylüler ihtiyarın bu tutumuna gülüp geçmekle yetinmişler.

Aradan çok zaman geçmeden ihtiyarın atı ansızın geri dönüvermiş. Dönerken de vadideki on iki vahşi atı beraberinde getirmiş.

Bunu gören diğer köylüler ihtiyardan özür dilemişler. Şimdi bir at ve de sürüsü olan ihtiyara atın kaybolmasının talihsizlikten öte büyük bir ikramiye olduğunu söylemişler.

Fakir ihtiyar yinelemiş sözlerini. “Karar vermekte yine acele ediyorsunuz. Bilinen sadece atın geri döndüğü. Ne getireceği ne götüreceği henüz belli değil. Bu bir başlangıç, kitabın kapağını açar açmaz okuduğun ilk cümleden kitabı nasıl anlayabilirsin ki?” Adamın bu tutumunu içten içe eleştiren köylüler bu sefer sessiz kalmayı tercih etmişler. Bir hafta geçmeden atları terbiye etmeye çalışan yaşlı köylünün oğlu atın birinden düşüp bacağını kırmış. Evi geçindiren, çalışan oğul uzun süre boyunca yatalak düşmüş.

Köylüler bir sefer daha ihtiyara ne kadar haklı çıktığını dile getirip tek geçim kaynağı olan evladının bu durumunun ihtiyarı daha da fakir, daha da zavallı hale getireceğini söylemişler.

“Siz erken karar verme hastalığına kapılmışsınız... Yine çok acele ediyorsunuz... Tek bir gerçek var o da oğlumun bacağını kırdığı... Ötesi sizin verdiğiniz karar. Ama doğru mu değil mi bilemeyiz. Hayat böyle küçük parçalar halinde gelir ve ondan sonra neler olacağı size asla bildirilmez” demiş.

Birkaç zaman sonra krallık büyük bir ordu ile sarılmış, eli silah tutan bütün gençler savaşa çağrılmış. Kırık bacaklı yaşlı köylünün dışında tüm gençler askere alınmış. Kazanılması imkânsız olan bu savaşta köyün bütün gençlerinin ya öleceğini ya da esir düşeceğini bilen köylüler ihtiyara yine haklı olduğunu kanıtladığını söylemişler. “Oğlun belki iş göremiyor ama en azından yanında, biz oğullarımızı bir daha asla göremeyeceğiz belki de. Senin oğlanın bacağının kırılması talihsizlik değil bilakis şansmış” demişler.

“Siz erken karar vermeye devam edin, hayatta ne olacağını kimseler bilemez. Bilinen yegâne gerçek benim oğlumun yanımda sizinkilerin de askerde olduğudur. Ama neyin talih neyin şanssızlık olduğunu kimseler bilemez.”

Bu hikâye uzayıp gidedursun Lao Tzu bu süregelen hikâyeyi şu nasihatle tamamlamış:

“Acele karar vermeyin. O zaman sizin de herkesten farkınız kalmaz. Hayatın küçük bir parçasına bakıp tamamı hakkında karar vermekten kaçının. Karar aklın durması halidir, karar verdiniz mi, akıl düşünmeyi, dolayısı ile gelişmeyi durdurur. Buna rağmen akıl insanı daima karara zorlar. Çünkü gelişme halinde olmak tehlikelidir ve insanı huzursuz yapar. Oysa gezi asla sona ermez. Bir yol biterken yenisi başlar. Bir kapı kapanırken, başkası açılır. Bir hedefe ulaşırsınız ve daha yüksek bir hedefin hemen oracıkta olduğunu görürsünüz.”

Önyargılarımız ve varsayımlarımız bizlere bir sanrı oluşturmaktan öteye gitmez. Tek bir gerçek vardır o da bulunduğumuz şu andan ibarettir. Neyin yıkım, neyin başarı getireceği hayatta öngörülemez. Lütuf diye varsaydığımız şeyler bizlere beraberinde büyük kayıplar getirebilir. Yokluk diye adlandırdığımız ise bize hayalimizin ötesinde bolluk ve bereket ile geri dönebilir. İnsan sadece olanı kabul etmeli ve getirilerini olduğu gibi kabul etmelidir. Varsayımlar sadece bizi geleceğe veya geçmişe bağlar, anın farkındalığını kaçırmaktan öte bize getirisi yoktur. Hayat dönüşen ve evrilendir. Bizim noktayı koyduğumuz, hüküm giydirdiğimiz gerçeklik anca

bizi varsayılana hapseder. Oysa akışında olan bir hayat ile gözlemleyerek yol almak getirilerini anda deneyimlemek bizlere belki de umduğumuzdan çok daha büyük hediyeler getirecektir.

“Birisi tarafından delice sevilmek
size güç verir, birisini delice sevmek
ise cesaret.”

“İyi bir gezgin rotasını önceden çizmez
ve varmayı amaçlamaz.”
– Lao Tzu

Özünüzün derinliklerine doğru atacağınız yolculukta Lao Tzu’nun yüzyıllar önce bırakmış olduğu öğretilerinden esinlenip, kendi içinizde de bir parça bulmanız ve hayata en saf haliniz ile akmanız dileğiyle...

Binlerce, yüz binlerce, trilyonlarca su damlasıyız...
Bazen birleşip büyüyen!
Bazen bölünen!
Hayat denen bu döngüde
Yavaş yavaş akıp giden...
Sonsuz okyanusta bir olan!
Hiç olan!

“Gerçek bir üstat aydınlanmanın gaye değil, mana olduğunu anlar. Amacının erdem olduğunu anlayıp ona ulaşmak için uzun ve çoğu zaman zahmetli olan eğitimi kabul eder. Bir lider olmayı düşünmez ama üzerine düşen her türlü sorumluluğu sessizce omuzlar. Başarılarına bağlanmaz, hiçbir şeye bütünüyle güvenmez ve kendisine gelen bireylerle birlikte tüm dünyaya yol gösterir.”